Melida Travančić

NA GROBU JULIJE PRIMICOVE

sigurna da prošlost nije dio mašte
ona je postojala i hodila ovim svijetom

pjesnik uvjerava sebe da je voli
nesretan piše stihove, čini nenadmašne rime
i izaziva sažaljenje cijelog svijeta
tako sve do danas

djevojčica od petnaest godina
izlazeći s molitve
zbunjena
pogled je skrenula na drugu stranu

o ljubavi nije bilo govora

riječ muza danas zvuči smiješno
jer niko ne vjeruje u ljubav kao pokretač pisanja

od jedne smrti do druge smrti
prošlo je stotinu šezdeset godina
i prošlost i sadašnjost se miješaju
pred očima žene
koja na njen grob umjesto cvijeća
donosi pjesmu

sada je podignut zastor
između živih i mrtvih

uznemirujuća bol nestaje pred plamenom svijeće
koja tinja pored uzglavlja
oslobođen duh zaustavlja se u magli iznad rijeke
koja prijeti da nas sve proguta

kao i pjesnika
kao i ljubav
kao i ženu na mostu

UGROŽENA VRSTA

Nataši Mirtič

*

slovenski slikar Vladimir Leben
životinjama daje ljudske osobine
kači njihove dijelove tijela na udicu
kako bi vizuelno prikazao smak svijeta

ako dugo stojiš pred tim prizorom
u njihovim očima prepoznat ćeš čovjeka
govori kustosica

*

jedan konj odvezao se na kraljevskom imanju
(na zaprepašćenje svih prisutnih)
i jurnuo suprotno od mase
sada galopira Londonom

za pogreb je sve spremno
čovjek se oprašta sa živim kraljem

*

kroz bijele plahte na drugom kraju svijeta
probija krv

od jedne smrti lica se okreću ka drugoj smrti
koja u grad na obali mora
stiže prije proljeća i ostaje zauvijek

tamo čovjek ima još samo oči koje se ne pomjeraju
i srce koje pridržava da ne iskoči od straha
ne primjećujući da ga tako gniječi poput nara

dijete postaje mali bijeli zec
u koga su uprti farovi automobila
radosno trči ka svjetlosti
ne znajući da će ga pregaziti svaki čas

vojnici se oblizuju
dok na tenk pričvršćuju crvenu spavaćicu

*

na književnoj rezidenciji pjesnikinja
traga za nevidljim
prijeko potrebnim detaljima za pjesmu
a svijet postaje sve dalji
pred prizorima s TV ostaje bez glasa i bez riječi

*

u krišci lubenice
crvenoj, crnoj, bijeloj i zelenoj
nazire se otpor i vijori sloboda

dok životinje sve više nalikuju čovjeku
i sve više blistaju na pozornici

ZAPIS KOJI TO NEĆE BITI

praznina nakon pogrešno izgovorenih riječi
izaziva drhtanje u vrhovima prstiju

majčinstvo prekinuto
na relaciji svijet - ja

oslobođene ptice ne znaju letjeti
jedna za drugom iznova ulaze u kavez
nožicama pričvršćuju vrata

srce se izlizalo poput odjeće
koju odvoze kamioni za pomoć unesrećenima

pogrešno izgovoreno moje ime
izaziva paničnu reakciju
koju slikarica pretvara u pokrete

za nekoliko godina bit ću u okviru
visit ću na zidovima muzeja moderne umjetnosti

moja savjest je poput švicarskog sira

euro i dvadeset centi
kaže prodavačica osutno

ja ne razumijem
nikako vas ne razumijem

can you speak in English, please

cestom hodaju opasni ljudi i opasne životinje

ujutru ću nazvati sve humanitarne brojeve

zaključavam vrata stana
jednom, dvaput, triput

sutra ću tražiti detalje
koji svijet mogu iznova sagraditi
u poeziji

LAVIRINT

glave književnika kipari su utisnuli u kamen
uvjereni da im daju dvostruku besmrtnost

na njihove bijele oči
crtam krugove i udahnjujem im život
iznova

u gradu udaljenom hiljadama kilometara
od doma
ruke koje dodiruju i pamte konture moga tijela
više ne postoje

ni želja za glasom (i obećanjem)
da će jednog dana od mene napravit veličanstvenu figuru
ovdje više ne postoji

kradem riječi od prolaznika
pamtim šta govore konobari, vozači autobusa, kustosica
prodavačica na tržnici
pamtim uzvike beskućnika
psovke migranata
proklinjanje roma
gubim se u jezicima raznim
i više ne progovaram ni maternji

pridržavam haljinu koja u svojim naborima
podsjeća na šumu
koračam po zelenoj rijeci
ona ovog časa obilježava moje postojanje

pripitomila sam ludilo u sebi
zaboravila krajnji cilj putovanja

sada moram iznova pisati o praznoj ljudskoj duši
i svemu što se nije preživjelo

pred sablasnim očima kipova
umjetnost jede moj život

pretvaram se u crnu ravnu liniju

BIOGRAFIJA

Melida Travančić doktorica je humanističkih nauka iz oblasti književnosti. Piše poeziju, prozu, eseje, književnu kritiku i naučne radove.

Objavila je pet knjiga poezije *Ritual* (2008), *Svilene plahte* (2009), *Sjenka u sjenci*, (2019) *Veo nad rijekom C* (2022) i *Moja majka hrani mrtvog psa* (2023). Dobitnica je pet nagrada za poeziju: „Mak Dizdar“ (2007), „Anka Topić“ (2008), nagrade Fondacije za izdavaštvo (2019. i 2023) i međunarodne književne nagrade „Ismet Rebronja“ (2022).

Dobitnica je prve nagrade „Muris Idrizović“ za najbolji neobjavljeni esej o dječjoj književnosti koju dodjeljuje Institut za dječiju književnost BiH.

Objavila je dvije knjige proze *Smrt u ogledalu* (2019) i *Ulaz u prazninu* (2021) za koju je dobila Godišnju nagradu izdavačke kuće Bosanska riječ za knjigu godine 2021. Ova knjiga prevedena je i objavljena na njemačkom jeziku (izdavač Verlag Expeditionen Hamburg) i objavljena je u Švedskoj (izdavač Artisticum Stockholm). Njene pjesme i priče objavljene su u zbornicima i antologijama u BiH i regionu, a djela su joj je prevedena na makedonski, engleski, španski, persijski, mađarski, njemački, francuski i slovenski jezik.

Objavila je studije *Ulaznica za junački kabare: književne refleksije Sarajevskog atentata* (2019), *Rekonstrukcija stvarnosti: ogledi o savremenoj bosanskohercegovačkoj književnosti* (2021) i Žena u tekstu: Književne opservacije (2023).

Sudjelovala na više književnih festivala u zemlji i inostranstvu, književnih rezidencija, kao i međunarodnih naučnih skupova i konferencija na kojima je izlagala radove o književnosti. Književnu kritiku objavljuje u dnevnim novinama *Osobođenje*.

Članica je Društva pisaca BiH i PEN Centra BiH.